

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการอภิปรายไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี
- 1.2 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี
- 1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี
- 1.4 เพื่อค้นหาประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี

2. สมมุติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

- 2.1 ศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และด้านความสามารถของผู้บริหาร ประกอบด้วย หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 ศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และด้านความสามารถของผู้บริหาร ประกอบด้วย หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สามารถร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานของผู้บริหารตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาศักยภาพของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีด้านกระบวนการ 6 มาตรฐาน และด้านปัจจัย 2 มาตรฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี

3.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประจำการที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดปัตตานี จำนวน 357 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม แบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

3.2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ(Check List) เพื่อถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

3.2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของผู้บริหาร จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และ ด้านความสามารถของผู้บริหาร ประกอบด้วย หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(RATING SCALE) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (LIKERT) จำนวน 58 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .97

3.2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านปัจจัย 8 มาตรฐาน จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .98 และทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น .99

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัด ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูประจำการที่ปฏิบัติการสอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียน ทั้งหมด 322 โรงเรียน จำนวน 357 ฉบับ และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่า แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 7 ฉบับ คงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.04

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

3.4.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้บริหาร โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients)

3.4.5 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์การถดถอยด้วยวิธีการ Regression แบบโมเดลเต็มรูป (Full Model)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

4.1 ระดับศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและรายประเด็นอยู่ในระดับมาก

4.2 ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า ในภาพรวม และรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า ศักยภาพของผู้บริหาร ในภาพรวม และรายประเด็น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 82.1 และศักยภาพของผู้บริหาร ประกอบด้วย คุณธรรม หลักสูตร บุคลิกภาพ การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับ
วัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ในด้านคุณลักษณะ
ประกอบด้วย บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และด้านความสามารถ ประกอบด้วย
หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า
ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี มีระดับศักยภาพของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ระบบการสรรหาผู้บริหารที่มีการกำหนด
หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ต้องมีในตัวของผู้บริหารและก่อนที่จะมีการปฏิบัติหน้าที่จะต้องเข้ารับการอบรม
คุณลักษณะที่ดีที่จะต้องปฏิบัติตนเองในการเป็นผู้บริหารและความสามารถในการบริหารจัดการ
หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะจังหวัด
ปัตตานีที่มีความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ จึงมีการจัดฝึกอบรม
ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารและด้านความสามารถของผู้บริหารเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้โรงเรียนมีความ
พร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ
เมธิยา ศรีสง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์
มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา
พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ
วิมล หัตถจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาใต้
เขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาใต้เขต โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นก็พบว่าศักยภาพของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกประเด็น
แต่ประเด็นคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น ๆ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า
คุณธรรมเป็นสิ่งที่ต้องมีและแสดงออกให้ชัดเจนในการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความแตกต่างทาง
ด้านศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ ดังนั้นในการบริหารจัดการต่างๆ จะต้องมี ความชัดเจน
สามารถอธิบายการบริหารงานได้อย่างโปร่งใส เพื่อให้ผู้เป็นครูและผู้บริหารที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน
และพบเห็นมีความรู้สึกที่ดี เช่น ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน เสียสละ
ถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ซื่อสัตย์ในหน้าที่การงาน มีไมตรีและความปรารถนาดีต่อ
เพื่อนร่วมงานและผู้อื่น จริงใจต่อตนเอง และผู้อื่น ให้อภัยและส่งเสริมการกระทำสิ่งที่ดี เป็นต้น
ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ก : 12 - 33) ได้ให้แนวทางกับผู้บริหาร

ที่จะต้องนำหลักธรรมมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดไว้ หลายแบบหลายแนวทาง เช่น ชุดอบรมผู้บริหาร สถานศึกษาระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ธรรมในการครองตน ธรรมในการครองคน และธรรมในการครองงาน และวิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 123) กล่าวไว้ว่า คุณธรรมเป็นเสมือนหลักการสำคัญที่ให้ไว้สำหรับบุคคล หรือสังคม ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต จะช่วยให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นมีความสำเร็จในงานที่ทำ เป็นคนดีของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ สำหรับครูกับคุณธรรมนั้น จะต้องเป็นของคู่กัน หากครูขาดคุณธรรมเมื่อใดก็เสมือนนักบวชที่ไร้ศีล

นอกจากคุณธรรมแล้วผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะประเด็นอื่นๆที่ใช้ในการบริหารจัดการ เช่น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ และมีความสามารถ ในการบริหารจัดการ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การจัดการศึกษา ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันนี้มีระบบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา จากบุคคลภายนอกทำให้โรงเรียนจะต้องพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่วางไว้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมธิยา ศรีสง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา พบว่าการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ภิญ ใญ่ รัตนมณี (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษาริการอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษาริการอำเภอ โดยส่วนรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร เป็นรายมาตรฐาน พบว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐาน แต่มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามาตรฐานอื่นๆ ที่ผลการวิจัย

เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย มีระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรอย่างเพียงพอ และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่เสมอ สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 16 - 30) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการประเมินคุณภาพชั้นใช้เป็นการรอบการปฏิบัติ ในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษา มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆจึงทำให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆเพิ่มขึ้น ในการปฏิบัติงานและการประเมินคุณภาพนั้น โดยกำหนดให้มี มาตรฐานการศึกษาทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข ด้านกระบวนการ เน้นในด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัย เป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่ และชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องทำเพื่อให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบผลสำเร็จ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยตั้งสมมติฐานข้อที่ 1 ไว้ว่า ศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารประกอบด้วย บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และด้านความสามารถของผู้บริหาร ประกอบด้วย หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 จากศักยภาพของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายประเด็น มีศักยภาพ 2 ประเด็น ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมากกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาวะผู้นำและคุณธรรม ส่วนบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัยศักยภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีศักยภาพของผู้บริหาร โดยภาพรวมและ

ประเด็นภาวะผู้นำกับคุณธรรม ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานในระดับสูงมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิต แก้วทิพย์ (2534) ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ความรู้ความสามารถในการนิเทศและด้านส่วนตัว โดยภาพรวม กับผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิญโญ รัตนมณี (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารแต่ละด้านกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เหมรปียา ศรีสง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดย ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจูงใจ ด้านบุคลิกภาพกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันในระดับ ค่อนข้างสูง

จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงสนับสนุนผลการวิจัยที่พบว่าศักยภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ มีระบบการประเมินที่มาจากบุคคลภายนอก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมี ศักยภาพที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาโดยผู้ได้จาก ภาวะผู้นำและคุณธรรม ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับสูงมาก และ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียน การสอน มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพราะว่าใน ปัจจุบันนี้ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาขององค์กร ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. เพื่อค้นหาประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ไว้ว่าศักยภาพของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารประกอบด้วย บุคลิกภาพ

มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ คุณธรรม และด้านความสามารถของผู้บริหาร ประกอบด้วย หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สามารถพยากรณ์ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 82.1 และศักยภาพของผู้บริหาร ประกอบด้วย คุณธรรม หลักสูตร บุคลิกภาพ การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธปียา ศรีสง (2543 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรม ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่าพฤติกรรมของผู้บริหารที่ใช่เป็นตัวพยากรณ์ การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานผู้บริหาร จากการวิเคราะห์โดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนมีด้านการสนใจ ด้านการติดต่อ สื่อสาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ตามลำดับ สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาได้ร้อยละ 85.4

จากผลการวิจัยสามารถเห็นได้ว่าด้านคุณลักษณะประเด็นคุณธรรมและบุคลิกภาพ สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าคุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะวิชาชีพครูได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความจำเป็นต่อ สังคม ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่สังคม ดังนั้นการที่ครูมีความรู้ความสามารถมากขึ้นไปด้วย ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ แต่ด้านครูขาดจิตสำนึกที่ดีที่มีต่อศิษย์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณของครู สิ่งที่จะตามมาคือ ความล่มสลายของเยาวชนที่จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่เข้าสู่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ขณะที่บุคลิกภาพ ผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นและสำคัญมากในการที่ จะทำให้เป็นที่ยอมรับและมีอิทธิพลต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ที่เป็นที่ ประทับใจในการที่จะให้การยอมรับ ดังที่ สกิด วงษ์สวรรค์ (2540 : 6) ได้ให้ความสำคัญของ บุคลิกภาพว่า คนไทยจำนวนมากถือว่าบุคลิกภาพเป็นเครื่องทำนายสมรรถภาพ ความสามารถ และ อุปนิสัยของบุคคล ส่วนด้านความสามารถของผู้บริหารพบว่าประเด็นหลักสูตร การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานได้ ดังที่วัชจิวา พุทถนอม (2544 : 43) ได้กล่าวว่า ภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้บริหาร โรงเรียนคือ การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องสนใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำ ของครูด้านการปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้น ผู้บริหารเป็นผู้ที่มี

บทบาทสำคัญที่สุด มีหน้าที่รับผิดชอบในการเป็นผู้นำคอยกระตุ้นส่งเสริมและประสานงานให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นแนวทาง การให้ความรู้การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติและค่านิยมแก่ผู้เรียน ความสำเร็จของการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นสำคัญ ขณะที่ สมเดช สีแสง (2539 : 608) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับจะต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ผู้บริหาร จะต้องศึกษาหลักสูตร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถชี้แนะแนวทางในการปรับหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การบริหารหลักสูตร การประเมินผล เพื่อยกมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ขณะที่ การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพราะว่าจะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ และยังใช้การวัดผลประเมินผลในการกำกับ การควบคุม การดูแลในการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้านและใช้ในการส่งเสริม การปรับปรุง การแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียน ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดหาบริการ ควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นศักยภาพของผู้บริหารที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายประเด็นอยู่ในระดับมาก ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องรักษาศักยภาพของตนเองเอาไว้และเพิ่มศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น เพื่อจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาในอนาคตต่อไป และผู้บริหารจะต้องเพิ่มศักยภาพประเด็นสื่อการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียน ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดหาบริการ ควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสื่อการเรียนรู้ไว้ว่า ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์รวมทั้ง

มีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ และแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ และให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุดของสถานศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มศักยภาพประเด็นสื่อการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดไคตานิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐาน ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทำความเข้าใจ และศึกษาแนวทางที่จะเพิ่มระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้อยู่ในระดับสูงขึ้น โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานอื่นๆ ฉะนั้นผู้บริหารควรเพิ่มความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียน/ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ที่สามารถเชื่อมโยงการแก้ปัญหาท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และส่งเสริมการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้และนำไปปฏิบัติได้จริง

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์สูงมาก คือ ภาวะผู้นำ และคุณธรรม ขณะที่ประเด็นอื่นๆ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ฉะนั้นผู้บริหารควรศึกษาและพัฒนาประเด็นต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติงานต่ำกว่าประเด็นอื่น ซึ่งที่จริงแล้วสื่อการเรียนการสอนนั้นคือสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น จะเป็นการทำให้ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการพยากรณ์ของศักยภาพผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 82.1 และศักยภาพของผู้บริหาร ประกอบด้วย คุณธรรม หลักสูตร บุคลิกภาพ การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ฉะนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นคุณธรรม หลักสูตร บุคลิกภาพ การวัดผลประเมินผล และสื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจากผลการ วิจัยจะเห็นว่าประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่นอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้

2.3 ควรศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

2.4 ควรจะศึกษาในเชิงคุณของแต่ละศักยภาพว่าจะพัฒนาออกมาในรูปแบบใดที่จะส่งผลต่อ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 หากได้มีการนำเครื่องมือการวิจัยเรื่องนี้ไปทำการวิจัยพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ ไกลเคียง จะช่วยให้การสรุปผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น